

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

Кафедра екології

Дипломна робота
магістра

з теми: «Технологічні аспекти організації питного водопостачання
урбоекосистеми міста Кам'янця-Подільського»

Виконав: студент 2 курсу Eco11– M19
групи, спеціальності 101 Екологія

Левицька Валентина Вікторівна _____

Керівник: Любинський О.І., доктор с-г.н.,
професор кафедри екології

Рецензент: Семерня Оксана Миколаївна
Доктор природничих наук, доцент

Кам'янець-Подільський – 2020 року

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ВОДОПОСТАЧАННЯ.....	5
1.1 Водопровідні споруди.....	5
1.2 Класифікація систем водопостачання.....	7
1.3 Джерела водопостачання та їх характеристика.....	9
1.4 Проблеми водопостачання в Україні.....	11
РОЗДІЛ 2 МАТЕРІАЛИ І МЕТОДИКИ ДОСЛІДЖЕННЯ.....	18
2.1. Організація, матеріали і методи дослідження.....	18
2.1.1. Об'єкт і матеріали дослідження.....	18
2.1.2. Порядок відбору, зберігання і транспортування проб води.....	19
2.1.3. Методи аналітичних досліджень.....	22
2.2. Техніка безпеки при експлуатації систем водопостачання.....	23
2.2.1. Загальні вимоги.....	23
2.2.2. Вимоги до встановлення зон санітарної охорони.....	25
2.2.3 Обґрунтування меж зони санітарної охорони річки Дністер та заходів в них.....	28
РОЗДІЛ 3 ОСОБЛИВОСТІ ПИТНОГО ВОДОПОСТАЧАННЯ МІСТА КАМ'ЯНЦЯ-ПОДІЛЬСЬКОГО.....	31
3.1 Санітарна оцінка площі водозабору води річки Дністер.....	31
3.2 Система водопостачання.....	34
3.3 Знезараження води.....	36
3.4 Розрахункове водоспоживання міста.....	39
3.4.1 Норми і коефіцієнти нерівномірності водоспоживання.....	39
3.4.2 Витрати води по видах споживання і в цілому по місту.....	41
3.5 Показники контролю якості води комунального водопроводу....	44
3.6 Контроль якості питної води.....	47
ВИСНОВКИ.....	51
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	53
ДОДАТКИ.....	57

ВСТУП

Актуальність. Забезпечення належної якості й достатньої кількості питної води є провідним завданням політики будь-якої країни на шляху до її екологічної безпеки та сталого розвитку. В Україні стан більшості поверхневих джерел і систем питного водопостачання визнаний незадовільним. Водоохоронні заходи, що ґрунтуються на природоохоронних засадах недостатньо ефективні, стан джерел і систем питного водопостачання не покращується, не використовуються й еколого-економічні механізми.

Проблема питного водопостачання в Україні існує не ізольовано, а у численних взаємозв'язках з народногосподарськими, водогосподарськими та екологічними проблемами. Її розв'язанню повинні сприяти Водний і Земельний кодекси України, державні стандарти та галузеві нормативні документи, що регулюють утримання джерел питного водопостачання і забезпечення належної якості питної води, проте цей процес не реалізовується у повній мірі. В зв'язку з чим проблема забезпечення населення доброякісною питною водою є актуальною і її вирішення вбачається перед усім у комплексному підході до контролю за якістю надання послуг з питного водопостачання населених пунктів на стадіях водозабору, підготовки води та подачі споживачам з огляду на технологічні особливості.

Мета дослідження – аналіз технологічних особливостей організації питного водопостачання урбоекосистеми міста Кам'янця-Подільського.

Для реалізації мети необхідно було вирішити такі **завдання**:

- проаналізувати проблеми питного водопостачання в Україні;
- ознайомитися з технологічною схемою водопостачання населених пунктів;

- розглянути особливості питного водопостачання міста Кам'янця-Подільського;
- проаналізувати стан водопровідної системи міста, та запропонувати варіанти вирішення виявлених проблем.

Об'єкт дослідження – питне водопостачання міста Кам'янця-Подільського.

Предмет дослідження – технологічні особливості питного водопостачання міста Кам'янця-Подільського.

Практичне значення отриманих результатів. Результати теоретичного дослідження можуть бути використані у навчально-дослідницькій діяльності студентів, при підготовці до лабораторних занять з техноекології та водопостачання, а також в еколого-просвітницькій діяльності серед студентської молоді.

Наукова новизна: вперше проведено аналіз технологічних особливостей організації питного водопостачання урбоєкосистеми міста Кам'янця-Подільського.

Основні положення і результати досліджень обговорені й одержали схвалення на: науковій конференції студентів та магістрантів Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка за підсумками науково-дослідної роботи у 2019-2020 навчальному році та XIX Всеукраїнській науково-практичній інтернет-конференції молодих учених «Молоді учені у розв'язанні актуальних проблем біології, тваринництва та ветеринарної медицини» присвячена 90-річчю від дня народження доктора біологічних наук, професора Яновича Вадима Георгійовича, (3–4 грудня 2020 року, Інституті біології тварин НААН, м. Львів).

Структура та обсяг роботи. Робота викладена на 63 сторінках друкованого тексту та складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, який містить 42 найменування.

ВИСНОВКИ

1. Кризовий стан систем водопостачання та катастрофічний екологічний стан водних ресурсів характерний для сьогочасної України. За оцінками експертів, Україна належить до найменш забезпечених водними ресурсами держав у Європі. Використання води є неефективним нерациональним. З метою збільшення господарського використання води відбулося масштабне зарегулювання річок, що обумовило техногенні порушення 70-80 % руслового стоку, підпір ґрунтових вод, а також регіональне підтоплення земель. Незважаючи на істотне скорочення обсягів водокористування та відповідне зменшення техногенного навантаження на водні об'єкти, екологічний стан поверхневих та підземних джерел водопостачання не покращується.

2. Водопостачання будь-якої урбосистеми передбачає наявність комплексу споруд, необхідних для постачання водою споживачів у потрібній кількості, відповідної якості у нерозривній єдності з надійною їх роботою. Виконання даного завдання, а також забезпечення високої якості питної води вимагає ретельного вибору водних джерел, їх захисту від забруднення і належної підготовки води перед подачею споживачам.

Підготовка води перед подачею споживачам відбувається за схемою:

первинне хлорування - коагулювання в камері змішування і реакції – відстоювання – фільтрування – вторинне хлорування.

3. Питною водою населення м. Кам'янця-Подільського забезпечується завдяки безперебійній роботі Дністровського водогону, що 17-ти кілометровим водогоном транспортує очищену воду р. Дністер. Довжина мереж водопостачання міста сягає 300 кілометрів, більшість з них мають термін експлуатації більше 50 років. Втрати води у мережах сягають кількох тис.м³ на рік. Водопровідна вода з централізованої системи водопостачання з

р. Дністер є добре котрольованою, безпечною в хімічному та епідемічному відношенні. Відповідає всім гігієнічним вимогам до якості води централізованого господарського - питного водопостачання ДСН 383- 96 «Вода питна».

4. Серед основних проблем водопостачання міста є незадовільний технічний стан і застаріле обладнання, що призводить до збоїв у постачанні питної води, погіршення її якості. Постійно зростаючі експлуатаційні витрати призводять до збільшення дефіциту необхідних коштів, унеможливають створення та розвиток нових комунікацій, закупівлю необхідних сучасних матеріалів та обладнання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Абрамов брамов . Н. Водоснабжение. 3-е изд., перераб. И доп. – М.: Стройиздат, 1982.
2. Благодарна Г. І. Водопостачання та водовідведення. Конспект лекцій/Г.І. Благодарна, І. О. Гуцал. – Харків: ХНАМГ, 2009. – 101 с.
3. Вода. Водні технології. Здоров'я. «Здоров'я Вашому дому». Видавець ТОВ «ДСГ Лтд». Співвидавець ДКО «Київводоканал». Київ, 2001 – 72 с.
4. Водний кодекс України №2120-14 від 07.12.2000р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/213/95-Text>
5. Водопостачання. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki>.
6. Водопостачання і водовідведення. URL: <https://mtve.kp.km.ua/vodopostachannya-i-vodovidvedennya>.
7. Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною. ДСанПіН 2.2.4- 171-10. К., 2012. 55 с. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0452-10>.
8. Гончарук В.В. , Клименко Н.А., Скубченко В.Ф., Медведовский В.В. Состояние источника централизованного водоснабжения и его влияние на качество питьевой воды / Химия и технология воды. 2005. – Т.27. – №6. – С. 559-582.
9. ДБН В.2.5-74:2013. Водопостачання. Зовнішні мережі та споруди. Основні положення проектування / К., Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, 2013. – 279 с.
10. Єзловецька І.С. Екологічна оцінка якості води поверхневих джерел для удосконалення технології водопідготовки: автореф. дис. ... канд. с-гос. наук / Національний інститут біоресурсів та природокористування України. / І.С. Єзловецька: Київ, 2010. 25 с

11. Загальнодержавна цільова програма «Питна вода України» на 2006-2020 роки, затверджена Законом України від 03.03.2005 р. №2455-IV // Офіційний вісник України. 2005. №13. 655 с.
12. Закон України "Про питну воду та питне водопостачання": за станом на 9 верес. 2005 р. / Верховна Рада України - К. : Парламент. вид-во, 2005. - Дод. до нормат. бюл. "Відомості Верховної Ради України". - 36 с. - URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1062-14>
13. Запольський А.К. Водопостачання, водовідведення та якість води: Підручник / А.К. Запольський – К.: Вища школа, 2005. 671 с.
14. Історія водопостачання та водовідведення на теренах України. URL: <https://www.slideshare.net/AquaClubAqua/19-20-7343318>
15. Історія КП Міськстпловоденергія. URL: <https://mtve.kp.km.ua/istoriya/>
16. Корінько І.В. Інноваційні технології водопідготовки / І.В. Корінько, Ю.О. Панасенко – Харків: ХНАМГ, 2012 р. –208 с.
17. Корінько І.В. Контроль якості води / І.В. Корінько, В. Я. Кобилянський, Ю. О. Панасенко. – Харків: ХНАМГ, 2013 р. 287с.
18. Мала гірнича енциклопедія : у 3 т. / за ред. В. С. Білецького. — Д. : Східний видавничий дім, 2004 — 2013.
19. Мацієвська О. О. Водопостачання і водовідведення : навч. посіб. / О. О. Мацієвська; Нац. ун-т "Львів. політехніка". - Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2015. - 140 с. - Бібліогр.: с. 137-140.
20. Національна доповідь про якість питної води та стан питного водопостачання в Україні у 2012 році / Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України – URL: <http://minregion.gov.ua/discussion/proekt-nacionalnoyi-dopovidi-pro-yakist-pitnoyi-vodi-tastan-pitnogo-vodopostachannya-v-ukrayini-u-2012-roci/>
21. Національна доповідь “Щодо якості питної води та стану питного водопостачання в Україні у 2013 році” / Державний комітет України з питань житлово-комунального господарства. – К., 2004. 142 с.

22. Орлов В.О. Водопостачання та водовідведення: Підручник / В.О. Орлов, Я.А. Тугай, А.М. Орлова. — К. : Знання, 2011. 359 с.
23. Пашков А. П. Проблеми забруднення поверхневих, підземних і стічних вод та заходи щодо їх ліквідації і запобігання в Україні / А. П. Пашков // Безпека життєдіяльності. - 2011. - № 4. - С. 10-16.
24. Проблеми водопостачання. URL: <http://ugs.ua/blog/19-problemi-vodopostachannya.html>
25. Проблеми водопостачання якості питної води. URL: <http://www.novaecologia.org/voecos-534-1.html>
26. Проблеми питної води в Україні. URL: <https://aw-therm.com.ua/problema-pitnoyi-vodi-v-ukrayini/>
27. Проектное соглашение на водоснабжение г. Каменец-Подольский с забором воды из реки Днестр. Часть I. – П: №5 – 1996 г. 44 с.
28. Про затвердження Державних санітарних норм та правил «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною» (ДСанПіН 2.2.4-171-10). // Міністерство охорони здоров'я України. Наказ 12.05.2010 N 400. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0452-10>
29. Про затвердження методичних вказівок "Санітарно-мікробіологічний контроль якості питної води". // Міністерство охорони здоров'я України. URL: http://www.leonorm.lviv.ua/P/NL_DOC/UA/200501/Nak_60.htm.
30. Про затвердження Правил користування системами централізованого комунального водопостачання та водовідведення в населених пунктах України. / Міністерство з питань житлово-комунального господарства України. Наказ 27.06.2008 n 190. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0936-08>
31. Про затвердження Правил технічної експлуатації систем водопостачання та водовідведення населених пунктів України // Державний комітет України по житлово-комунальному господарству. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0231-95>

32. Прокопов В.А. Централизованное питьевое водоснабжение населения Украины: гигиенический анализ ситуации / В.А. Прокопов, О.В. Зорина, О.Н. Кузьминец // Водопостачання та водовідведення. – Спецвипуск, 2008. – С. 18-24.
33. Прокопов В. О. Питна вода України: медико-екологічні та санітарно-гігієнічні аспекти. / В.О. Прокопов - Київ: Медицина, 2016. - 400 с.
34. Прокопов В.О. Гігієнічний аналіз стану господарсько-питного водопостачання України / В.О. Прокопов, О.В. Зоріна, О.М. Кузьмінець, В.А. Соболев // 36. доповідей Міжнародного конгресу «ЕТЕВК 2009». – К. : ТОВ «ГНОЗІС», 2009. С. 40-51.
35. Семчук Г.М. Народу України – якісну питну воду / Г.М. Семчук // Водопостачання та водовідведення. – Спецвипуск, 2008. С. 2-5.
36. Семчук Г.М. Забезпечення населення України питною водою високої якості: проблеми та перспективи / Г.М. Семчук // збірник доповідей за матеріалами Міжнародного конгресу «ЕТЕВК-2007». – Ялта, 2007. – С. 1-5.
37. Сорокіна К.Б. Водопостачання та водовідведення / Харків ХНАМГ 2009 – 80 С.
38. Стан питної води в Україні. URL: <http://labprice.ua/statti/stan-pitnoyi-vodi-v-ukrayini/>
39. Стан питної води в Україні URL: <http://svoboda-news.com/svwp>
40. Хільчевський В.К. Водопостачання і водовідведення: гідроекологічні аспекти: Підручник / В.К. Хільчевський – К.: ВПЦ "Київський університет", 1999. 319 с.
41. Шульга М.О. Інженерне обладнання населених місць: Підручник / М.О. Шульга, І. Л. Деркач, О.О. Алексахін — Харків: ХНАМГ, 2007. – 259 с.
42. Якість води в Україні - одна з причин виникнення зляканих новоутворень. URL: <https://uapress.info/uk/news/show/4155/>